

у визначених випадках [3, с. 36].

Стосовно випадків, коли саме поліцейський може застосовувати вогнепальну зброю, можна звернутися за посиланнями до чинних законів. Український поліцейський, зокрема, має право застосувати зброю для відбиття нападу на нього, членів його сім'ї, захисту інших осіб, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю та для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі. Також передбачено протидію із зброєю під час відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення, затримання особи під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, яка намагається втекти, для зупинки транспорту шляхом його пошкодження. Важливо зазначити, що в усіх випадках межа дій правопорушника має бути об'єктивно небезпечною і нести безпосередню загрозу життю і здоров'ю людей [4]. Параметри використання зброї «Deadly Force» обумовлюються для американського поліцейського «об'єктивною розумністю» для захисту себе або інших людей від смерті та тяжких тілесних ушкоджень, а також для запобігання втечі злочинця. Перед застосуванням зброї поліцейський за можливості попереджає про її використання вигуком: «Поліція! Стояти (Stop), або я буду стріляти!». Це корелюється із відповідними приписами українського законодавства, яке встановлює можливість використання зброї після попередження, але із виключеннями в разі неможливості попередження про її застосування [3].

Підводячи підсумки, слід наголосити, що США є озброєною країною, саме серед цивільного населення і цей факт, звісно, впливає на активне застосування вогнепальної зброї поліцейськими в країні. В той час як в Україні за Наказом МВС від 21.08.1998р. № 622, громадянин України має право лише придбати «мисливську зброю», виключно для полювання. Також, в США застосування зброї несе собою поняття «Deadly Force» - що може призвести до смерті за допомогою зброї, і відрізняється від поняття, найбільш суворий захід примусу, тим що в Україні всі ці вимоги апелюють виключно до закону, а в США встановлюються за необхідністю і корелюються щорічно із певними уточненнями у відповідь на реальні потреби суспільства та громадян у захисті.

1. «Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів», затверджена Наказом МВС від 21.08.1998 р. № 622 / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98> (Дата звернення: 12.02.2020)

2. Камша О. Закон про зброю в Україні / URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/insh/zakon-pro-zbroyu-v-ukrayini.html> (Дата звернення: 12.02.2020)

3. Las Vegas Metropolitan Police Department / URL: <http://www.lvmpd.com/enus/InternalOversightConstitutionalPolicing/Documents/Use-of-Force-Policy-2017.pdf>. 36 с. (Дата звернення: 12.02.2020)

4. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII / URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19/print1502963361252471> (Дата звернення: 12.02.2020)

Орел Ян Станіславович
дільничний офіцер поліції сектору
превенції Кам'янського ВП
ГУНП в Дніпропетровській області

Некlesa Олександр Вікторович
науковий співробітник
навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем економічної
безпеки Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРАВОПОРЯДКУ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ

Національна поліція України як центральний орган виконавчої влади, служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку в державі. На державу та її відповідні органи покла-

дається завдання забезпечення прав і свобод людини та громадянина, гарантування захисту шляхом створення умов для його практичного дотримання, що здобувається державою в результаті реалізації правоохоронної функції. Відповідно до ст. 3 Конституції України, саме права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Оптимізація системи заходів щодо забезпечення законності та правопорядку в державі, захисту прав і свобод людини та громадянина є невід'ємною умовою становлення України як дійсно демократичної, соціальної, правової держави.

Одним із основних суб'єктів, на які державою покладається обов'язок щодо забезпечення законності та правопорядку, є Національна поліція України як державний орган влади, який служить державі й суспільству, захищаючи їхні права та законні інтереси. Створення таких управлінських установ та інституцій, які будуть здатними розробляти й ефективно впроваджувати європейські принципи діяльності органів публічної влади, сприятимуть оптимізації національного право творення і правозастосування в частині забезпечення прав та свобод людини і громадянина є основною метою держави. Саме це і зумовило прийняття закону України «Про Національну поліцію», який остаточно врегулював її правовий статус, визначив завдання, функції, структуру, порядок проходження служби в органах поліції, здійснення громадського контролю за її діяльністю та принципи побудови партнерських відносин із громадянським суспільством.

Серед широкого кола функцій, реалізацією яких уповноважені займатися органи поліції, особливе місце займає адміністративна функція, що здійснюється за допомогою відповідних адміністративно-правових засобів. Саме від того, яким чином побудовано механізм реалізації даної функції, чи відповідає адміністративна діяльність поліції європейським стандартам публічно-сервісної діяльності, залежить стан правопорядку в державі та її окремих регіонах.

Законом України «Про Національну поліцію» створено такі новації:

- Національну поліцію створено як центральний орган виконавчої влади;
- оптимізовано структуру та функції Національної поліції (ліквідовано низку підрозділів, зокрема ДАІ; створено патрульну поліцію, яка виконує функцію як безпеки дорожнього руху, так і забезпечення публічної безпеки та порядку; ліквідовано УБОП, КМСД, всі спецпідрозділи та створено один єдиний – КОРД);
- визначено прозорість діяльності Національної поліції;
- забезпечено ефективне партнерство з громадськістю;
- відкрита конкурсна система набору до лав Національної поліції;
- нова система первинної та професійної підготовки поліцейських.

Важливими заходами поліцейського з виявлення й усунення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень, та впливають на осіб, схильних до протиправної поведінки є заходи профілактики до яких належать:

- проведення зустрічей із громадою, представниками трудових колективів, адміністрацією навчальних закладів тощо;
- проведення для населення інформаційних лекцій та практичних занять, спрямованих на взаємне вирішення проблем, що турбують громаду;
- формування партнерських відносин;
- ознайомлювальні, попереджувальні, виховні бесіди за місцем проживання чи роботи осіб;
- бесіди з родичами, сусідами особи, схильної до вчинення адміністративного чи кримінального правопорушення;
- у межах компетенції – допомога у працевлаштуванні, дозвіллі, встановленні соціально корисних контактів;
- відвідування за місцем проживання, з'ясування умов проживання, негативних чинників, що спонукають особу до протиправної поведінки;
- сприяння у вирішенні соціальних проблем, ініціювання перед органами місцевого самоврядування, відповідними службами питання надання необхідної соціальної, медичної, психологічної допомоги.

В умовах напруженої політичної, економічної та соціальної ситуації одним із пріоритетних завдань забезпечення національної безпеки України є посилення законодавчої ініціативи держави щодо забезпечення на території України безпеки людини і громадянина шляхом створення необхідної правової бази та механізму її використання.

Станом на сьогодні важливу роль у виконанні завдань із забезпечення публічного порядку покладена на дільничних офіцерів поліції, які забезпечують безпеку громадян і публіч-

ний порядок на території адміністративної дільниці закріпленої за ними. Організація та діяльність дільничних офіцерів поліції регулюється наказом МВС № 650 від 28.07.2017 року.

Дільничні офіцери поліції відповідно до покладених на них обов'язків здійснюють наступні заходи комунікації:

- діяльність з громадськістю, підприємствами, установами та громадськими організаціями, що ґрунтується на принципі взаємодії з населенням, партнерстві з метою співпраці;
- взаємодія з органами державної влади та місцевою громадськістю;
- виконання завдань, спрямованих на дотримання інтересів суспільства (прав і свобод людини) і держави;
- проведення заходів із забезпечення обліку осіб, щодо яких виконувалась превентивна робота, забезпечення накопичення підсистем інформації ЄІС МВС;
- співпраця з уповноваженими структурними підрозділами щодо застосування заходів превенції стосовно осіб схильних до вчинення правопорушень;
- належне повідомлення чергової частини органу поліції при отриманні інформації від населення про можливі наміри вчинити або вчинені кримінальні правопорушення окремими особами.

Варто зазначити, що патрульна служба також відіграє важливу роль у виконанні завдань із забезпечення публічного порядку та безпеки, оскільки її особовий склад перебуває у максимально тісних щоденних контактах із населенням, яке становить спектр політичних переконань, релігійних світоглядів, соціальних, освітянських і професійних категорій. За своїми повноваженнями, патрульні виконують різні поліцейські функції. Основними функціями патрульної служби є:

- здійснення цілодобового патрулювання відведеної ділянки обслуговування з метою забезпечення громадської безпеки, охорони громадського порядку, забезпечення безпеки дорожнього руху та контролю за дотриманням правил безпеки на дорозі. У необхідних випадках організовує регулювання руху на дорозі;
- усувають порушення публічного порядку шляхом реагування на повідомлення про правопорушення, а у разі необхідності, надають невідкладну допомогу;
- під час патрулювання самостійно виявляють правопорушення з метою їх запобігання, припинення, документування і притягнення до відповідальності;
- застосовуючи передбачені законодавством права і повноваження, припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення шляхом відповідного реагування, в тому числі притягуючи до адміністративної відповідальності або здійснення документування кримінального правопорушення;
- беруть участь у розшуку правопорушників, їх затриманні з метою доставлення до підрозділів НП України, а у невідкладних випадках охорону місця події;
- здійснення комунікації із суспільством та іншими структурними підрозділами МВС.

Повноваження та завдання патрульної служби регламентуються наказом МВС України № 796 від 02.07.2015 «Про затвердження Положення про патрульну службу МВС».

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що держава створює та оновлює в Національній поліції підрозділи, спрямовані на прийняття викликів суспільства у здійсненні заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку, здійсненні комунікації із населенням з метою охорони прав і свобод людини та протидії злочинності. Створено нормативно-правові акти, які регулюють діяльність таких підрозділів, але станом на сьогодні територіальні підрозділи Національної поліції не укомплектовані відповідно до штатного розпису кваліфікованими працівниками. Існують складності у матеріально-технічному забезпеченні працівників поліції, а саме, забезпечення гідною заробітною платою, одностороннім, комп'ютерною технікою із додатковим обладнанням для друку та іншими електронними приладами, що дадуть змогу оперативним шляхом здійснити доступ до необхідних інформаційних систем МВС та інших Єдиних реєстрів безпосередньо при виконанні службових завдань поза межами службового кабінету.

---

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8074-10 // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). – 1984, дод. до № 51. – Ст. 1122.

3. Адміністративне право України. Академ. курс : підруч.: [у 2-х тт.]: Т. 1. Заг. частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К.: ТОВ «Вид-во» «Юридична думка», 2007. – 592 с.

4. Аваков А. Поліція. Як це буде працювати: від найменших сіл і невеликих міст – до столиці

[Електронний ресурс] / А. Аваков.

5. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ: загальна частина : підручник / за ред. В. В. Коваленка, Ю. І. Римаренко, В. І. Олефір. – 2-ге вид. – Київ : Директ Лайн, 2012. – 816 с.

6. Адміністративна діяльність : навч. посіб. / М. В. Ковалів, З. Р. Кісіль, Д. П. Калаєнов та ін. – Київ : Правова єдність, 2009. – 432 с.

Пісоцька Каріна Олександрівна

викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ

Запорукою ефективного функціонування будь-якого нормативно-правового акту є постійне вивчення їх прогалин, вдосконалення механізму їх застосування та застосування нових показників оцінювання ефективності. Так, внаслідок реформування органів міліції та створення нового органу правопорядку – Національної поліції, були утворені підрозділи ювенальної превенції. Основна мета новоствореного підрозділу (у порівнянні з колишніми підрозділами КМСД) не змінилась – захист прав і законних інтересів дітей залишається фундаментом діяльності правоохоронних органів. Але відбулося переформатування основних напрямів роботи підрозділів. Адже завданням держави є постійне розширення та поглиблення змісту законодавства в сфері захисту прав дітей. Так створення підрозділу ювенальної превенції у структурі Національної поліції України було прийнято в серпні 2015 року, але досить довгий час залишалися в невизначеному статусі, адже наказ про створення Управління ювенальної превенції було підписано тільки в липні 2017 року, а ще згодом, у 2018 році, вступила в дію відомча Інструкція з організації роботи даних підрозділів поліції.

Адміністративно-правова діяльність підрозділів ювенальної превенції (далі – підрозділи ЮП) регулюється за допомогою багатьох нормативно-правових актів. Так, існує декілька рівнів у системі законодавства, що окреслюють організаційно-правові питання щодо профілактики адміністративних правопорушень залежно від їхньої юридичної сили, змісту, дії в просторі, часі та за колом осіб, а саме: 1) міжнародно-правові акти, які стали частиною національного законодавства, оскільки ратифіковані Верховною Радою України; 2) Конституція України – нормативний акт вищої юридичної сили, політико-правовий за своєю сутністю, що визначає найбільш важливі аспекти протидії правопорушенням, захисту прав, свобод громадян, забезпечення правопорядку тощо; 3) закони України, в тому числі кодифіковані, наприклад, КУпАП, які визначають організаційні засади профілактичної роботи та протидії правопорушенням; 4) підзаконні нормативні акти, що передбачають форми й методи, порядок роботи підрозділів поліції як суб'єктів профілактики адміністративних проступків [1]. Отже, розглянемо їх коротко в вищевикладеній послідовності.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про Національну поліцію» у своїй діяльності поліція керується міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Також ст. 9 Конституції України зазначає, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

В адміністративно-правову основу діяльності Національної поліції покладено міжнародні правові норми, що містяться в: 1) Рекомендації Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ухваленій комітетом міністрів 19 вересня 2001 р. на 765-му засіданні заступників міністрів; 2) Кодексі поведінки на посадових осіб із підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р.; 3) Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) «Про Декларацію про поліцію»; 4) Декларації Міжнародної організації праці про основоположні принципи в сфері праці та механізм її реалізації, прийнятій Генеральною конференцією Міжнародної організації праці на 86-й сесії [1]; 5) Загальній декларації прав людини прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН від 10 грудня 1948 р.; 6) Декларації про ліквідацію всіх форм расової дискримінації прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН від 20 листопада 1963р.; 7) Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність,